

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Exterminatione Mali, Et Promotione boni - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1613

De duodecimo gradu Humilitatis, qui est, se omnino inutilem reputare.
Cap. 13.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77843](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77843)

sub arbore.] Et postea: Tulit quoque butyrum, & lac, & vitulum, quem coxerat, & posuit coram eis; ipse vero, stabat iuxta eos sub arbore.] Seruat semper in bonis, inquit Augustinus, tenorem sui perfecta iustitia. Offert peregrinis hospitium, qui non habet tectum, & cum sit omni domicilio viduatus, domicilium quale necessitas procurabat, exhibuit transeuntibus. Et licet illa minora fuerint, quae offerebantur, locorum angustis magnitudinem dederat fides, quae contemni non meruit à Deo. Discite, fratres, à beato Abraham hospites libenter accipere, pedes eorum cum humilitate & pietate lauare. Lauate (inquit) sanctorum peregrinantium pedes, ne forte in illis remaneat pulvis, quem ad iudicium vestrum possint de pedibus suis excutere. Et Chrysostomus: Sic per semet ipsum omnia facit, & apponit. Et neque dignum semet ipsum censuit, qui consideret eis, sed, illis comedentibus, adstabat ipse sub arbore. O magnitudinem hospitalitatis, o humilitatis excellentiam, o mentem oppido piam! Adstabat centenarius comedentibus illis. Mihi videtur tunc praegaudium alacritateque multa, imbecillitate sua factus superior, & robur quoddam accepisse. Sape enim consuevit alacritas animae, si quando roborata fuerit, vincere corporis imbecillitatem. Astitit igitur Patriarcha quasi famulus, summum honorem suum existimans, quod praesentibus ministraret, & solaretur itineris eorum laborem. Haec ille. Sanctus itaque Patriarcha famulorum obsequia iuuenibus deferenda humilitatis ergo suscepit. Et qui tam magna copia famulorum abundabat, ut cum vernaculis suis recentis decem & octo hostes insequeretur, noluit per aliquem illorum, sed per se ipsum iam senem, atque grandævum, seruire iuuenibus, & humilitatis actiones tamquam opera verè eximia sibi ipsi demandare.

Nec solus hic pater credentium fidelis, in veteri lege exemplum dedit humilitatis nobis credentibus, sed alij quoque similia exempla praebuerunt. Nam & Gedeon, angelum, quem virum esse putabat, conuiuio excepit, & per se ipsum illi ministravit. Coxit ille haedum, inquit scriptura, & de farinae modio azymos panes, carnemque ponens in canistro, & ius carniui mittens in ollam, tulit omnia sub quercu, & obtulit ei.] Et Abigail ad coniugium Davidis inuitata, se in ancillam obtulit. Ecce, inquit, famula tua sit in ancillam ut lauet pedes seruatorum Domini mei.] Si quo tempore non erat via humilitatis à Christo Salvatore nostro detracta, tanti momenti haec opera humilia putabantur, ut praestantes viri ea non erubescerent, & nobiles feminae se ad humile ministerium offerrent, quanto magis nunc, Christo Dei Filio praesente, debemus ea libenter assumere, & ad usum humilitatis praestare? Ecclesiae dictum est in Isaia: Aedificabunt filij peregrinorum muros tuos, & reges eorum ministrabunt tibi: quoniam filij Ecclesiae iusti ministrant, & non solum eam honoram operum exemplis tamquam muris cingunt, verum & miris humilitatis obsequiis fouere non desinunt. Pretiosumque putant seruire filiis illius, qui Deum sunt visuri, & cum eo in aeternum regnaturi. Iam ergo, o tu, qui humilitatis amore captus, eius gradus ascendere conatus es, hunc nequaquam praetereas, sed in eo quoque te contentanter exerceas. Si statu paruos, paruum parua decent: si magnus, in magno parua haec multum alios aedificant, & mirum in modum splendent. Non credas te humilitatem obtinuisse, si abique causa haec parua refugias, quia vera humilitas numquam in mirabilibus ambulauit, sed modica semper & abiecta dilexit. Haec virtus hominem in suis oculis abiectum facit; haec omnes maiores

A & meliores agnoscit, & ut maioribus, promptè & ex animo illis inlerit. Si tu ab aliis tibi ministrari vis, non ministrare, si operibus solum magnis & speciosis intendere; aut te magnum reputas, aut quae tuam paruitatem non decent, affectas. Si magnum te reputas, cum nihil sis, humilis non es: si verò paruum te esse sentiens, magna & tuas vires excedentia cupis, stultus es. Stultitia autem, humilitatis est inimica: unde qui stultus agnosceris, ab humilitate alienum te esse conuinceris. Quamobrem quocumque te veritas, ad humilitatis opera incitaris, & ad amorem humilium ministeriorum impelleris. Quae patres antiqui non horruerunt, quae Christus Dei Filius amavit, quae viri sancti, & eius imitatores exemplis vitae suae amanda & exercenda esse monstrarunt. Non licet humilibus viam humilitatis deferere; non licet, quae humiles amant, respuere, & propria huius sanctae virtutis opera, cum ea exercere commodè possis, auerfari.

De Duodecimo gradu Humilitatis, qui est; Se omnino inutilem reputare.

CAPVT XIII.

ONSCENSIS his vndecim humilitatis gradibus, solet iustus ad duodecimum ac postremum peruenire, in quo, licet sit puritate conspicuus, & omnium copia virtutum ornatus, nec non & magnis Dei donis tum supernaturalibus tum naturalibus praeditus, non aliter coram Deo & hominibus de se sentit, quam si esset canis mortuus & foetidus, de se ad omnia profusus inuisibilis. Gradus hic ut supremus, ac perfectissimus, & in culmine scalae humilitatis positus, longè à praecedentibus differt. Nam qui illa assequitur, quasi virtute praecedentis considerationis impulsus, semetipsum despicit, sibi ipsi diffidit, se donis diuinis indignum aestimat; se minimum reputat; laudari non appetit; despici concupiscit, de oblato honore dolet; libenter suos defectus detegit: Deo & hominibus se subiicit, & humilibus functionibus gratanter intendit qui in hoc gradu constituitur, quasi ex habitu & sine vlla meditatione praecia, haec omnia complet, & profusus inutilem & nullius momenti, ceu stirps sterilis, aut canis mortuus, esse se sentit. Hic iustus (ut nonnulli loquuntur) fundum suae nihilitatis ingreditur, & quasi abundantiam propriae vilitatis obruitur, & à sua inutilitate ineptitudineque discens, perfecte non in se, sed in Domino gloriatur. Hic, si ita loqui licet, non solum intellectu credit, sed veluti manu tangit necessitatem gratiae Dei, & stultitiam eorum, qui sine diuino auxilio aliquid se facere posse praesumunt, non tam rationibus euincit, quam propriis experimentis doctus execratur. Nul- lum in eo inanis gloriae locum reperit, quia aperte conspicit omnem gloriam soli Deo, & non homini deberi. Gaudetque de manu Domini illam humilitatem accepisse, quae sibi nihil, Deo verò omne bonum ascubit. Quam à Prospero Rhegiensi legit scriptam, in suo tamen corde Dei digito inuenit exartam. Ille sic ait: Refutata igitur superborum impietate, quibus in peccatum etiam illa, quae in eis videntur laudanda, vertuntur; nos illam humilitatem, cui virtus, & gloria Dei est, eligamus; scientes, Prophetam David cecinisse de sanctis: Domine in lumine vultus tui ambulabunt, & in nomine tuo exul-

Prosper. epist. ad Demetriandem.

Psal. 88. 17. 18.

tabunt

Aug. ser. 70. de tē- pore.

Chryso. hom. 41. in Genes.

Gen. 14. 14.

Iudic. 6. 19.

1. Reg. 25. 41.

Isaia. 60. 20.

tabunt tota die, & in tua iustitia exaltabuntur, quoniam gloria virtutis eorum tu es.] Qui & alibi pusillimè confiteretur Dominam in sanctis suis esse laudandum, dicens: Mirabilis Deus in sanctis suis. Deus Israel ipse dabit virtutem, & fortitudinem plebi suæ.] Hinc etiam Ieremias concordat, & dicit: Hæc dicit Dominus. Non gloriatur sapiens in sapientia sua, & non gloriatur fortis in fortitudine sua, & non gloriatur dives in divitiis suis; sed in hoc gloriatur, qui gloriatur, intelligere, & scire, quia ego sum Dominus.] Ipse verò intellectus, & scire, vnde habeantur, pandit Proverbia Salomonis, & dicunt: Quoniam Dominus dat sapientiam, & à facie eius scientia, & intellectus.] Vnde in Ecclesiaste, libro ipsius, legimus quòd & corda, & opera iustorum in manu Dei sint, & tantum in studiis suis proficiant, quantum eos ille prouexerit. Quantumcumque, inquit, laborauerit homo, & querat, non inueniet. Et quodcumque dilexit sapiens, ut sciat, non potest inuenire, quia vniuersum hoc vidit cor meum: quia iusti, & sapientes, & operationes eorum in manu Dei. Tale est, quod Apollolus prædicat, dicens: Omne verbum bonum, & omne opus sanctum, donum est spiritus sancti, siue [quòd nemo in spiritu Dei loquens, dicit anathema Iesu. Et nemo potest dicere, Dominus Iesus, nisi in spiritu sancto.] Sic Prosper.] Hæc ergo gratiæ necessitas non tam intellectus quam sensus; hæc vilitatis nostræ, & diuinæ potentia (si ita fas esset dicere) contractio, hoc humana nihilietatis experimentum, quo homo in se ipso penitus deficit, de se ipso omnino diffidit, quicquid boni in se reperit, tamquam alienum à se, Deo sincerissimè tribuit, & non magis de se sperat, quam de palmite à vite separato, de ligno à terra euulso, de corpore vita priuato: est perfectissimus humilitatis gradus, quem qui tenuerit, absque dubio potest dici vir humilitate perfectus. Ille iniuriosum putabit sibi primas sedes appetere, quia se cognoscit non sedere, sed sterquilino dignum: absurdum, honorem cupere, aut laudem aucupati, quia se videt vas esse dedecoris, & sedem vituperij, à quo ista tollere & illa concedere, esset ordinem rerum inuertere, & dignitatem, aut laudem, aut honorem sibi delata indignè tractare.

Hos sibi met ipsis inutiles, Deus vtilis efficit, & quia non defectionem cogitant, nec sibi bona ascribunt, quæ per ipsos fiunt, ad admirabilium rerum partationem assumit: impleturque illud Davidis: Abyssus abyssum inuocat in voce cataractarum tuarum.] Duæ abyssus; altera inuocans; altera inuocata: vna trahens precibus, & gemitibus; altera, attracta. Quam abyssus inuocans? Non alia profectò quam ipse homo; in quo sequor intellectum Aug. ita scribē-

Aug. ibid.

vis: Quæ ergo abyssus quæ inuocat abyssum? Si profunditas est abyssus, putamus non cor hominis abyssus est? Quid enim est profundius hac abyssus? Loqui homines possunt, videri possunt per operationem membrorum, audiri in sermone: sed cuius cogitatio penetratur? Cuius cor inspicitur? Quid intus gerat, quid intus possit, quid intus agat, quid intus disponat, quid intus velit, quid intus nolit, quis comprehendet? Puto non absurdè intelligi abyssum, hominem, de quo alibi dictum est: Accedet homo ad cor altum, & exaltabitur Deus.] Et quam abyssus inuocata? Non alia sanè, quam ipse Deus. In quo habeo etiam, quem sequar, nempe Beatum Drogonem Hostiensis Episcopum, qui sic ait, exponens illud Genes: Tenebræ erant super faciem abyssi.] Talis est anima mea (Deus meus) talis est anima mea: terta est inanis, & vacua, inuisibilis & incomposita, & [tenebræ super faciem abyssi.] Veruntamen

Pf. 63. 7.

Gen. 1. 2. Drog. ser. de passione. Tom. 2. Bibliot.

ait: Et [abyssus dedit vocem suam:] & abyssus interior & oblecta, inuocat abyssum, inferiorem te, qui exuperas omnem sensum. Inuocat te, Domine, abyssus mentis meæ, vt etiam de me nouam terram, & nouum cælum crees. Hoc inuocat Dauid, & nos cum Dauid inuocamus: Cor mundum crea in me, Deus; & spiritum rectum innova in visceribus meis.] Iam aliquid se factum esse sciebat: sed noua creatura nouum cælum & terram fieri se poscebat.] Abyssus itaque inuocans, est humana miseria: abyssus verò inuocata, diuina misericordia. Vnde cum homo plenè suam miseriam intelligit, & quasi manu affectus contracta, tunc non veluti secundum exteriorum speciem, sed in veritate inuocat Deum [qui prope est omnibus inuocantibus eum in veritate] & tamquam ille, qui Deum sibi assistentem & iuuantem habet, magna patat. Fictæ res mira, & omnibus insipientibus stupenda, vt inutilis vtilissima faciat, & qui se canem mortuum putabat, virtute agendi, leones fortissimos vincat. Melior est canis viuus, dixit Salomon, leone mortuo.] Id non est mirum, quia cum omnium bonorum vita initium sit, dum hæc adest cani, & deest Leoni, illud facit pretiosioris isto, & vtiliore. At mirum est, & verè opus Dei, quòd melior sit canis mortuus leonè viuo. Ita scilicet vt verus humilis, qui se canem mortuum, & profus inutilem putat, hac exultatione non in pusillanimitatem cadat, sed magna ac mirabilia opera faciat: superbus verò, qui se de fortitudine iactat, animi pusillitate pressus, nihil eximum molatur, & si aggressus fuerit, id nequaquam perficiat.

Qui ad hunc gradum humilitatis accedunt, illud bonum assequuntur, vt sciant Deum perfectissimè reuereri, & ante eum cum affectu debita reuerentia asitare. Cum enim abyssum suæ vilitatis planè cognoscant, cognoscunt etiam maximè abyssum maiestatis, & magnitudinis Dei, & ideo illum perfectissimè venerantur, & profundissima humilitate ac reuerentia illi in omnibus obsequuntur. Hi sunt illa beata Seraphim, apud Isaiam, præ timore ac reuerentia alis suis caput & pedes tegentia, quasi non audeant Dominum intueri, nec tepiditatem suorum affectuum ad Dei còspectum, & præsentiam adducere. Hi sunt illæ columnæ firmæ, & stabiles, de quibus sanctus Job ait: Columnæ cæli contremiscunt, & pauent ad nutum eius.] Nam si cæli nomine hoc loco Ecclesia intelligitur, quid columnæ cæli, nisi iustos humiles designabunt, qui ad Ecclesiam ornatum, & ad sustentaculum dati sunt? Illi Ecclesiam ornant: non est enim ornatum pretiosius, aut pulchrius, quam vir perfectus, modestia & humilitate vestitus. Ecclesiam etiam sustinent, quoniam qui sibi ipsis diffidit, & nullum bonum sibi tribuunt, merentur potentissimo Dei auxilio muniti. Hi ergo, qui columnæ sunt huius cæli, præ intima reuerentia tremunt in conspectu eius, à quo se diligere & iuvari sentiunt: quia licet amor tremorem non afferat, cognitio propria indignitatis timorem inducit. Quòd si aliquando illis Dominus vultum seueriorem ostendat; tunc pauent, tunc ita se deiciunt, & accusant, ita se dignos omni pœna & castigatione fatentur, vt iterum consolari mereantur. Hos coniector in illis senioribus Apocalypses fuisse significatos, de quibus Ioannes ait: Procidebant viginti quatuor seniores ante sedentem in throno, & adorabant viuentem in sæcula sæculorum, & mittebant coronas suas ante thronum.] Meritò quidem perfectè humiles senioribus signati sunt; quoniam si in senibus est sapientia, & grauitas, & maturitas, hæc virtutes parit humilitas. Hæc enim sectatores suos facit sapientes, cum sciunt bonorum

fontem

Habac. 3. 20. Pf. 42. 8.

Psal. 50. 12.

Psal. 144. 18.

Ecc. 9. 4.

Isai. 6. 2.

Job. 26. 11.

Apoc. 4. 10.

DE PAZ
T. 11

fontem agnoscere, & Deo tanquam auctori bonorum, quicquid habent boni, tribuere. Facit & grates, cum non leuiter ab eo, quod semel ceperint, moueantur. Facit & maturos, cum omnes cogitationes ab elatione dimoueat, & effectus a vanitate restingant. Horum seniorum non tam aetate quam moribus, est adorare Deum perfecte, & ante illum, corpore & corde procumbere. Nam & coronas suas sciunt mittere ante thronum Dei, quia nouerunt, merita sua, quibus coronantur, non sibi, sed Deo datori gratiae, ac meritorum, ascribere.

Sciunt etiam veri ac perfecti humiles, grati esse Deo, quia nihil in se bonum inueniunt, quod non diuinum esse beneficium sciant. Ipsum verò beneficium acceptum, & cognitū, ad gratitudinis motum inclinat. Reuerentia (vt diximus) ex notione humanae indignitatis, & diuinæ magnitudinis, nascitur, at gratitudo ex notitia humanae imbecillitatis, & diuinæ potentiae, & misericordiae, in omnibus adiuuantis, exoritur. Quare Ioannes hanc gratitudinem reuerentiae adiunxit, dum in eo loco Apocalypseo ita profequitur: Et dicebant, scilicet illi seniores: Dignus es, Domine Deus noster, accipere gloriam, & honorem, & virtutem, quia tu creasti omnia, & propter voluntatem tuam erant, & creata sunt. Primum beneficium, quod accipit homo à Deo, creatio est, primum, inquam, operis executione. Secundum verò est, conseruatio, qua res creata, ne in suum nihilum abeat, sustinetur. Qui autem pro his generalissimis & primis beneficiis gratias agunt; qui propter hæc, gloriam Deo & honorem deserunt, ac eius fortitudinem prædicant, an ingrati aliis beneficiis existunt? Nullo modo. Immo ideo humiles ab ipso beneficio creationis, quo esse accipiunt, gratiarum actionem ordiuntur, vt Deum omnium suorum bonorum fateantur auctorem. Immolant illi Deo [sacrificium laudis] quod non ore tantum, sed multo magis corde perficitur: nec dicunt vt multi, verba illa, quæ gratiarum actionem sonant, & sibi bona, propter quæ gratias agunt, attribuit. Sed potius Deo, quicquid boni operantur, ascribunt, & ideo vox laudis & gratiarum actionis in ore ipsorum resonat.

Nouit quoque perfecti humiles, quod quo in maiori dignitate constituuntur, magisque honorantur, atque laudantur, eo se magis magisque debent despiciere. Neque enim dignitatem illam suam, sed alienam putant, & honoribus ac laudibus se prorsus indignos existimant. Vnde in dignitate positi, de famulis & de apparatu ad dignitatem necessario confunduntur, & de honoribus sibi exhibitis erubescunt. Nonne faber lignarius, nisi plane stultus esset, rubore suffunderetur, si regis indumentis ornatus, & magnatibus ac nobilissimis viris constipatus, cogeretur incedere? Ita vir humilis, quia simul est sapiens, & suauilitatem non ignorat, interius confunditur, & compungitur, quando ab hominibus honoratur. Est autem hic humilium pudor admirabilis, quia non eos pusillo animo facit, sed potius in quadam animi magnitudine & securitate constituit. Vident namque sibi honorem, Deo ordinante, & volente, deferri, ideoque illum tanquam de manu Domini securi recipiunt. Occasionibus quoque illis, quibus imperfecti solent cadere, ipsi cresunt, quia inde se humiliant, atque denunciant, vnde illi superbiunt. lumen enim profecto erat illud, quod imaginem Iudis gestabat, & de honoribus idolo delatis, quasi sibi darentur, superbiebat. Cui scire dictum fuit: Non tibi, sed relictioni. Quidamque secutus: modus est illi, vt non

A *Asi asinum tantum præstari credi honorem sibi, & intumescit, admodum superbiens. Donec eum flagris compellens, dixit agaso: Non es Deus tu, Aselle, sed deum vobis.*

At vir sapiens, si idem simulachrum gestaret, nullo modo superbiret. Eodem prorsus modo cæcus est, qui sibi ipsi fidit, qui se non agnoscit, qui ob dignitatem, quam à Deo accepit, aut ob honores & laudes inflatur; humilis verò tanquam verus sapiens, quo magis donis & laudibus effertur, eo magis præ humilitate deprimitur. Ac proinde merito Gregorius, prælatis, & aliis in dignitate constitutis, iubet, vt non tam ad adiectam dignitatem, quam ad naturæ æqualitatem attendant. Potentibus, inquit, viris magna est virtus humilitatis, considerata æqualitas conditionis. Omnes namque homines natura æquales sumus, sed accessit dispensatorio ordine, vt quibusdam prælati videamur. Si igitur hoc à mente deprimumus, quod temporaliter accessit, inuenimus citius quod naturaliter sumus. Plerumque enim se animo accepta potestas obicit, cumque tumidis cogitationibus fallit. Manu ergo humillimæ considerationis deprimeus est tumor elationis. Si enim apud semet ipsam mens descendit de vertice culminis, citius planiciem inuenit naturalis æqualitatis. Nam, vt præfati sumus, omnes homines natura æquales genuit, sed variante meritum ordine, alios aliis dispensatio occulta postponit. Ipsa autem diuersitas, quæ accessit ex vitio, rectè est diuinis iudiciis ordinata, vt quia omnis homo iter vitæ æquè non graditur, alter ab altero regatur. Sancti autem viri cum præfunt, non in se potestatem ordinis, sed æqualitatem conditionis attendunt: nec præesse gaudent hominibus, sed prodesse. Sciunt enim, quod antiqui Patres nostri, non tam reges hominum, quam pastores pecorum fuisse memorantur. Et cum Noe Dominus, filiusque eius diceret: Crescite, & multiplicamini & implete terram;] subdit: Et terror vester, ac tremor sit super cuncta animalia terræ. Non enim ait: Sit super homines, qui futuri sunt, sed, sit super cuncta animalia terræ. Homo quippe animalibus irrationabilibus, non autem cæteris hominibus naturæ prælatus est: & idcirco ei dicitur, vt ab animalibus, & non ab homine timeatur, quia cõtra naturam superbiere est, ab æquali yelle timere. Hactenus Gregorius.]

Tandem nouerunt perfecti humiles, neminem quantumvis peccatorem despiciere: quia se & reliquos ex eadem massa factos, ex eodem patre genitos, & ad eadem mala propensos, non ignorant. Ideoque casus aliorum communi inbecillitati deputant, cuius sunt ipsi participes, & perseverantiam suam non sibi, sed diuinæ gratiæ tribuunt. Videntque manifestè fieri potuisse, vt fortes commutarentur, ita vt ipsi ex propria imbecillitate caderent, & alij ex auxilio diuinæ gratiæ starent. Sic induunt viscera misericordiae cum in firmis, & peccatoribus, & illis ex corde compatiuntur, à quorum imbecillitate se non alienos arbitrantur. Hi ergo sunt gradus sanctæ humilitatis, quorum quattuor primi ad incipientes: quatuor medijs ad proficientes, quatuor posteri ad perfectos in hac cælesti virtute spectant. Qui autem illos omnes ascendit, verus humilis est, cui Deus humilium amator pro despicientia verum honorem, pro absconitione, laudem; & pro humilitate, ab illo perfecte comparata gloriam sempiternam concedet.

Ab illo perfecte comparata gloriam sempiternam concedet.

Apoc. 4. 11.

Pf. 49. 23.

Alciat. 7.

Gregor. 22. mor. cap. 10.

Genes. 9. 12.

